

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2017
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 342/2017
populárny názov	Formalistický postup súdu v reštitučnom konaní
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	25.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Reštitučné zákony boli prijaté s cieľom krivdy minulé zmierniť v čo možno najväčšej miere, čo sú povinné všeobecné súdy rešpektovať pri ich aplikácii zahrnutím formalistického výkladu. Vylúčenie parcel reálne využívaných na poľnohospodárske účely, ale formálne evidovaných inak ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty by bolo popretím práva na spravodlivosť ako imanentnej kategórie daného reštitučného práva k pôvodnému cirkevnému majetku.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka v sťažnosti namietala nevyhovenie jej reštitučnému nároku všeobecnými súdmi podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“). Ústavný súd vysporiadajúc sa podrobne s dôvodmi sťažnosti uznesením č. k. III. ÚS 342/2017-22 zo 16. mája 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky iba vo vzťahu k porušeniu ňou označených práv rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 950/2014-1086 z 5. novembra 2015. Sťažnosť vo zvyšnej časti, t. j. vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 9 C 33/2007-1021 z 8. októbra 2014 odmietol pre nedostatok právomoci a vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 84/2016 zo 14. decembra 2016 ako zjavne neopodstatnenú; predmetom tohto konania je preto už iba prieskum rozsudku krajského súdu ako súdu odvolacieho.
z odôvodnenia	Kľúčovou úlohou ústavného súdu v tomto konaní bolo preto posúdiť, či krajský súd namietaným rozsudkom ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o nároku sťažovateľky na vydanie nehnuteľností, ku ktorým jej bolo odňaté vlastnícke právo v minulosti, v období tzv. „neslobody“. Špecifickou oblasťou právnych noriem Slovenskej republiky sú reštitučné zákony, ktorých účelom je zmiernenie krívd, ktoré boli spáchané v období demokratickej neslobody, v období porušovania ľudských práv a slobôd, vrátane práva vlastníť majetok. Predmetom reštitúcie bolo aj navrátenie majetku cirkvám a náboženským spoločnostiam v zmysle právnej úpravy obsiahnutej v zákonoch č. 298/1990 Zb. o úprave niektorých majetkových vzťahov rehoľných rádov a

kongregácií a arcibiskupstva olomouckého v znení neskorších predpisov, č. 211/1990 Zb. Zákonné opatrenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady o usporiadaní majetkových vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnu cirkvou, zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 282/1993 Z. z.) v znení zákona č. 97/2002 Z. z. a zákone č. 161/2005 Z. z. V súlade s už uvedenými princípmi preskúmania rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti predmetnej sťažnosti, teda k posúdeniu, či krajským súdom poskytnutý výklad zákona č. 161/2005 Z. z. bol ústavne konformný.

K namietanému porušeniu označených práv výkladom ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 161/2005 Z. z.

Zo skutkového zistenia okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil v celom rozsahu, vyplýva, že na sporných parcelách evidovaných v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy a nádvoría, ostatné plochy a vodné plochy sa nenachádza žiadna stavba, ale na týchto sa nachádza cesta, chodník, jarok, hrádza, ovocný sad, dvor a podobne. Napriek tejto skutočnosti svoje rozhodnutie založil výlučne na aktuálnych údajoch v katastri nehnuteľností, pridržiac sa doslovného výkladu citovaných ustanovení. Krajský súd doslovnú aplikáciu uvedených ustanovení akceptoval až do takej miery, že pristúpil k výkladu rozsahu reštitúcie podľa zákona č. 282/1993 Z. z. a zákona č. 161/2005 Z. z. v nadväznosti na porovnávanie pojmu „poľnohospodárska pôda“ definovanom zákonom č. 220/2004 Z. z. s pojmom „poľnohospodársky pôdny fond“ definovanom v zákone Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/1992 Zb.“), ktorý bol účinný do 30. apríla 2004 a nahradil ho zákon č. 220/2004 Z. z. so záverom, že „pojem poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 2 písm. b/ zák. č. 220/2004 Z. z. je užší ako pojem pozemku patriaceho do poľnohospodárskeho pôdneho fondu podľa definície v § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, do ktorého patrili (ktorý zahŕňal) aj pozemky slúžiace na zabezpečenie účelu využívania jednotlivých druhov pozemkov“. Uvedeným výkladom vymedzil spôsobilý predmet vydania podľa zákona č. 161/2005 Z. z. v užšom rozsahu než bol tento vymedzený zákonom č. 282/1993 Z. z.

Záver prijatý krajským súdom sa vymyká pravidlám logiky, je v rozpore s cieľom zákona č. 161/2005 Z. z. a v čase jeho prijatia s platnou právnou úpravou týkajúcou sa definície poľnohospodárskej pôdy. Rozlišovanie „poľnohospodárskej pôdy“ podľa zákona č. 220/2004 Z. z. a „poľnohospodárskeho pôdneho fondu“ podľa zákona č. 307/1992 Zb. nemá opodstatnenie, keďže jediným účinným zákonom, na ktorý mohol reštitučný zákon č. 161/2005 Z. z. v čase jeho prijatia odkázať, bol zákon č. 220/2004 Z. z. (účinný od 1. mája 2004). Vylúčenie parcel reálne využívaných na poľnohospodárske účely, ale formálne evidovaných inak ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty by bolo popretím práva na spravodlivosť ako imanentnej kategórie daného reštitučného práva k pôvodnému cirkevnému majetku. Obdobne aj vylúčenie parcel slúžiacich na zabezpečenie využívania poľnohospodárskej pôdy na daný účel (cesta, chodník, hospodársky dvor a pod.) z vydania nehnuteľnosti reštituentovi by mohlo znamenať v okolnostiach konkrétnej veci znemožnenie faktického užívania reštituovanej poľnohospodárskej pôdy, čím by došlo k popretiu samotného účelu reštitúcie.

Ústavný súd považuje za potrebné na tomto mieste upriamiť pozornosť na § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 220/2004 Z. z., podľa ktorého každý vlastník poľnohospodárskej pôdy alebo nájomca a správca poľnohospodárskej pôdy je povinný usporiadať a zosúladiť poľnohospodársky druh pozemku s jeho evidenciou v katastri.

Prípadné nesplnenie uvedenej povinnosti doterajším vlastníkom, resp. správcom a v dôsledku toho nepresná evidencia druhu parcel v katastri nehnuteľností nemôže privodiť zhoršenie postavenia reštituenta a spôsobiť tak ďalšiu krivdu.

K namietanému porušeniu označených práv výkladom ustanovenia § 6 písm. e) zákona č. 161/2005 Z. z.

	<p>Z dôvodovej správy k zákonu č. 161/2005 Z. z. vyplýva, že cieľom prijatia tohto zákona bolo poskytnutie rovnakej ochrany vlastníctva cirkvám a náboženským spoločnostiam ako vlastníctva fyzickým osobám. Zachovanie princípu ústavnej rovnosti ochrany vlastníctva všetkých reštituentov predpokladá taký výklad reštitučných zákonov, dôsledkom ktorého by bolo poskytnutie záruky spravodlivého výkladu aj ustanovení zákonov, ktoré vydanie veci nepripúšťajú. Uvedený prístup k aplikácii konkrétneho ustanovenia právnej normy vylučuje jej formalistický výklad.</p> <p>Krajský súd v zhode s okresným súdom k citovanému ustanoveniu zákona zaujal nielen nepresný gramatický a logický, ale aj formalistický výklad, pri ktorom poprel účel zákona č. 161/2005 Z. z. a reštitúcie vo svojej podstate. Návrh bol zamietnutý s konštatovaním, že slovné spojenie uvádzané v § 6 písm. e) citovaného zákona „slúži na účely“ sa vzťahuje len na pozemky obrany štátu a ťažbu vyhradených nerastov a pozemky, ku ktorým sa vlastníctvo nenavracia v zmysle uvedeného ustanovenia, t. j. všetky pozemky chráneného areálu, národnej prírodnej pamiatky, chráneného krajinného prvku alebo ich ochranného pásma s tretím stupňom alebo štvrtým stupňom ochrany.</p> <p>Zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že nevydané boli pozemky tvoriace chránené vtáčie územie. Pokiaľ zákonodarca v § 6 písm. e) vyňal z navrátenia iba konkrétne chránené územia a k týmto priradil aj daný stupeň ochrany, znamená to, že z navrátenia nie sú vylúčené všetky chránené územia v danom ochrannom pásme, ale len chránené územia špecifikované zákonom č. 161/2005 Z. z.</p> <p>Keďže znenie zákona o ochrane prírody na viacerých miestach výslovne počíta s vlastníctvom nehnuteľností súkromných osôb, niet zákonného dôvodu, aby cirkev a náboženské spoločnosti boli z takéhoto vlastníctva vylúčené. Povinnosti vlastníka súvisiace s ochranou prírody v takýchto prípadoch vymedzuje priamo zákon, vrátane sankcií v prípade ich porušenia.</p> <p>Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že reštitučné zákony boli prijaté s cieľom krivdy minulé zmierniť v čo možno najväčšej miere, čo sú povinné všeobecné súdy rešpektovať pri ich aplikácii zavrnutím formalistického výkladu. Na podporu uvedeného dáva ústavný súd do pozornosti reálny stav niektorých nevydaných parciel, ktoré slúžia poľnohospodárskej výrobe vykonávanej v režime nájmu, prospech z ktorého plynie strane sporu vystupujúcej v namietanom konaní ako odporca.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 950/2014 z 5. novembra 2015 porušené boli.</u></p> <p><u>Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 950/2014 z 5. novembra 2015 zrušil vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u></p>
<p>použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: III. ÚS 36/2010, I. ÚS 250/2010</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>výklad (interpretácia)-právnej normy reštitúcia-vydanie veci pri reštitúcii občianske súdne konanie reštitúcia-reštitučný nárok</p>

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 569/2017
populárny názov	Podklady a lehota na rozhodnutie o väzbe
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	20.09.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v prípade väzobného rozhodovania, je ako jeden z materiálnych predpokladov väzby relevantné dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obžalovaným, ktorá je relevantným podkladom až pre odsúdenie. Vzhľadom na túto okolnosť sú v štádiu väzobného rozhodovania svedecké výpovede získané pred vznesením obvinenia ako podklad rozhodovania akceptovateľné.
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľovi bolo vedené trestné stíhanie pre zločiny sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), výroby detskej pornografie podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného zákona, rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, v rámci ktorého bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 20/2016 z 20. septembra 2016 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Z príloh sťažnosti súčasne vyplynulo, že vec sťažovateľa sa nachádza v štádiu súdneho konania, keď bol prvostupňovým, zatiaľ neprávoplatným rozsudkom uznaný vinným zo zločinov sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona, výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1 Trestného zákona a prečinu rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1 Trestného zákona.</p> <p>Sťažovateľ podal 21. októbra 2016 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 16. novembra 2016 predmetnú žiadosť zamietol a neprijal ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu. Sťažnosť podaná sťažovateľom proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 22/2016 z 6. decembra 2016, ktorý podľa vyjadrenia sťažovateľa napravil nedostatky prvostupňového rozhodnutia, a to absenciu uvedenia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich väzbu, podrobnejším odôvodnením. Sťažovateľ uvádza, že jeho advokátovi bolo druhostupňové uznesenie doručené 21. decembra 2016.</p> <p>Nasledujúcu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka uplatnil sťažovateľ po podaní obžaloby na jeho osobu, a to 10. januára 2017, avšak aj táto bola uznesením okresného súdu sp. zn. 9 T 1/2017 z 18. januára 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017 zamietnutá a ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu boli odmietnuté. Sťažovateľ doplnia, že označené uznesenie krajského súdu bolo doručené jeho advokátovi 20. februára 2017.</p> <p>Ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka sťažovateľ podal 9. marca 2017. Okresný súd ju uznesením sp. zn. 9 T 1/2017 z 22. marca 2017 zamietol a ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu neprijal. Nadriadený súd sťažnosti sťažovateľa podanej proti tomuto uzneseniu okresného súdu nevyhoviel. Druhostupňové rozhodnutie sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 10. mája 2017.</p> <p>V podaní doručenom 31. augusta 2017 sťažovateľ ústavný súd oboznámil, že</p>

	<p>4. júla 2017 uplatnil ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. 9 T 1/2017 zo 4. júla 2017 zamietol a nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017, ktorým ju ako nedôvodnú zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Pri preskúmaní napadnutých rozhodnutí okresného súdu o zamietnutí žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby z 9. marca 2017 a zo 4. júla 2017 krajský súd posudzoval splnenie jednak formálnych, ako aj materiálnych podmienok väzby. V intenciách námietok sťažovateľa obsiahnutých v sťažnosti podanej proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu z 22. marca 2017, krajský súd k splneniu hmotnoprávných predpokladov väzby poukázal na vykonané dokazovanie, a to na výpoveď poškodenej a výpovede ďalších špecifikovaných svedkov ako ďalší relevantný dôkaz – fotografia v mobilnom telefóne, resp. ďalšie dôkazy podrobne popísané vo vydanom rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2017. Podľa názoru krajského súdu prezentuje toto dokazovanie dôkaznú situáciu v rozsahu podporujúcom splnenie jedného z aspektov materiálnych podmienok väzby, a síce že zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré je trestné stíhanie vedené, boli spáchané, majú znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchal sťažovateľ. Sťažovateľ prezentuje v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu námietky o nepoužitelnosti výpovedí získaných pred vznesením obvinenia pri väzobnom rozhodovaní. I napriek tomu, že argumentáciu tohto charakteru neuplatnil sťažovateľ v sťažnostnom konaní pred krajským súdom, ústavný súd k nej nad rámec zaujal svoje stanovisko, a v tejto súvislosti sťažovateľovi pripomína, že vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obžalovaným, ktorá je relevantným podkladom pre odsúdenie. Vzhľadom na túto okolnosť sú v štádiu väzobného rozhodovania svedecké výpovede získané pred vznesením obvinenia ako podklad rozhodovania akceptovateľné. V rámci posúdenia splnenia ďalšieho z aspektov hmotnoprávných podmienok väzby prezentoval krajský súd skutočnosti, ktoré podľa neho u sťažovateľa opodstatňujú dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti a vylučujú možnosť náhrady väzby inými prostriedkami. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na povahu a osobitné okolnosti vyšetrovanej trestnej činnosti a tiež na predchádzajúcu deliktuálnu minulosť sťažovateľa svedčiacu o viacerých spáchaných priestupkoch, v jednom prípade priestupku proti občianskemu spolunažívaniu vyznačujúcemu sa útokom na dôstojnosť iného človeka. V neposlednom rade v tomto smere krajský súd odkázal aj na znalecký posudok vykresľujúci z hľadiska sociability negatívne osobnostné rysy sťažovateľa. K námietkam sťažovateľa o procesných pochybeniach okresného súdu predstrel krajský súd podrobnú interpretáciu aplikovaných trestnoprocesných ustanovení, na základe ktorej kvalifikoval postup okresného súdu ako procesne perfektný.</p> <p>Na podklade skutočností uvedených v predchádzajúcom bode ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke.</p> <p>Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru) uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03).</p> <p>Sťažovateľ namietal porušenie požiadavky neodkladnosti rozhodovania o jeho</p>

	<p>žiadostiach o prepustenie z väzby z 21. októbra 2016, 10. januára 2017, 9. marca 2017 a zo 4. júla 2017. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 21. októbra 2016 okresný súd rozhodol uznesením zo 16. novembra 2016, teda s odstupom 26 dní. Toto uznesenie bolo vyhlásené v prítomnosti sťažovateľa, ktorý hneď po jeho vyhlásení podal proti nemu sťažnosť. O podanej sťažnosti, ktorej odôvodnenie sťažovateľ doplnil 21. novembra 2016, rozhodol krajský súd uznesením zo 6. decembra 2016, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 21. decembra 2016. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa doručenia druhostupňového rozhodnutia advokátovi sťažovateľa uplynula doba presne jedného mesiaca. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 10. januára 2017 okresný súd rozhodol uznesením z 18. januára 2017, teda s odstupom 8 dní, pričom hneď po vyhlásení tohto uznesenia podal sťažovateľ proti nemu sťažnosť, ktorej dôvody doplnil podaním z 20. januára 2017. O podanej sťažnosti krajský súd rozhodol uznesením z 31. januára 2017, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 20. februára 2017. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa doručenia druhostupňového rozhodnutia advokátovi uplynula doba presne jedného mesiaca. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 9. marca 2017 rozhodol okresný súd uznesením z 22. marca 2017, teda s odstupom 13 dní, a hneď po jeho vyhlásení sťažovateľ podal proti nemu sťažnosť. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd, ktorému bolo doručené doplnenie odôvodnenia sťažnosti 5. apríla 2017 uznesením z 20. apríla 2017, ktoré bolo podané na poštovú prepravu 5. mája 2017 a sťažovateľovi doručené 10. mája 2017. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa odoslania druhostupňového rozhodnutia uplynula teda doba jedného mesiaca a rozhodnutie bolo doručené s odstupom ďalších 5 dní, k doručeniu teda došlo s celkovým odstupom jedného mesiaca a 5 dní. O poslednej zo žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú sťažovateľ podal 4. júla 2017, priamo na hlavnom pojednávaní rozhodol okresný súd bezodkladne 4. júla 2017, pričom technický úkon predloženia spisového materiálu nadriadenému súdu spolu so sťažnosťou, ktorú sťažovateľ proti jeho rozhodnutiu priamo na hlavnom pojednávaní uplatnil, realizoval okresný súd podľa zistení ústavného súdu 1. augusta 2017. Celková doba prvostupňového rozhodovania okresného súdu spolu s realizáciou pomocného technického úkonu predloženia spisu a sťažnosti predstavuje dobu 27 dní. Doba konania na druhom stupni od predloženia sťažnosti a spisového materiálu krajskému súdu 1. augusta 2017 až do vydania rozhodnutia 15. augusta 2017, resp. jeho doručenia sťažovateľovi 21. augusta 2017 predstavuje celkovo 21 dní. V zmysle citovanej judikatúry je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Pokiaľ ide o jediný z uvedených prípadov, presiahnutie lehoty jedného mesiaca o dĺžku 5 dní ústavný súd s prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci (keď prvostupňový súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa v naozaj krátkej dobe s odstupom iba 13 dní od podania žiadosti sťažovateľa) nehodnotí ako tak závažný exces, ktorý by dosahoval intenzitu porušenia sťažovateľom namietaných práv. Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: III. ÚS 255/03</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>väzba-preventívna rozsudok trest-odňatia slobody trestné konanie-rozhodnutie o treste väzba-preskúmanie väzobných dôvodov práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na osobnú slobodu</p>

	väzba-rýchlosť rozhodovania väzba-nahradenie väzby sťažnosť-odmietnutie trestné stíhanie väzba-žiadosť o prepustenie trestné konanie-podanie obžaloby väzba-dôvody väzby svedok-výsluch svedka
--	---

spisová značka	III. ÚS 572/2017
populárny názov	Spočívanie premlčacej doby
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	20.09.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Zachovanie účinkov podanej žaloby pred takýmto rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby totiž nie je pre tento prípad nikde zakotvené.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola v procesnom postavení navrhovateľky účastníčkou súdneho konania o zaplatenie sumy 2 734,95 €. Odporcovia si nespĺnili povinnosť v zmysle uzatvorenej zmluvy čo malo za následok, že na základe procesného úkonu sťažovateľa - žaloby (na v súlade so zmluvou dohodnutý rozhodcovský súd) bol vydaný rozhodcovský rozsudok. Na základe skutočnosti, že odporcovia ako povinní z rozhodcovského rozsudku uloženú povinnosť nespĺnili, dňa 28.03.2012 podal sťažovateľ návrh na vykonanie exekúcie. Dňa 28.01.2015 vydal Okresný súd Galanta uznesenie sp. zn. 23Er/603/2012, ktorým exekúciu zastavil. Dôvodom zastavenia exekúcie bol jeho záver, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatným zmluvným dojednaním, preto sa naň prihliada tak, ako keby nebolo v zmluve vôbec uvedené. Na základe uvedeného sa sťažovateľ žalobou (návrhom na vydanie platobného rozkazu) zo dňa 09.03.2015 (doručeným súdu 12.3.2015) voči totožným odporcom domáhal zaplatenia sumy 2 734,95 EUR ako dlžnej istiny spolu s príslušenstvom na všeobecnom súde - Okresnom súde Galanta (ďalej aj „okresný súd“). Konajúci okresný súd rozsudkom sp. zn. 17C/196/2016 z 23.6.2015 návrh zamietol a odporcom nepriznal náhradu trov konania. Na odvolanie sťažovateľa o veci rozhodoval krajský súd ako odvolací súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto ústavnou sťažnosťou rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, a odporcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Dôvodom zamietnutia žaloby bol záver všeobecných súdov o premlčaní práva sťažovateľky, na ktoré všeobecné súdy prihliadli z úradnej moci [§ 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) v dôsledku toho, že uplatnením práva na rozhodcovskom súde a neskôr exekučnom súde nedošlo podľa ich názoru k spočívaniu premlčacej doby.
z odôvodnenia	K charakteru a aplikovateľnosti § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa Podľa § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Z judikatúry súdov uverejnenej na stránke Ministerstva spravodlivosti SR

(www.justice.gov.sk) vyplýva, že sa ustálil právny názor, podľa ktorého sa § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa aplikuje aj v konaniach začatých pred prijatím novej právnej úpravy.

Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že v teórii ústavného práva i v slovenskom ústavnom systéme sa uplatňuje tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnu normu sa orgán ju aplikujúci musí pozerat' ako na súladnú s ústavou dovedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť. Ústavnosť nepravej retroaktivity právnej normy má pritom právomoc skúmať len ústavný súd, a to v rámci konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Bolo preto povinnosťou orgánov verejnej moci aplikovať platný a účinný právny predpis.

Ústavnosť retroaktivity právnej normy má pritom právomoc skúmať len ústavný súd, a to v rámci konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. V konaní o sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy senát ústavného súdu nie je oprávnený preskúmať súlad právnych predpisov s ústavou, pretože takýto prieskum je vyhradený plénu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že účel konania o súlade právnych predpisov nemožno dosiahnuť v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08, II. ÚS 287/2016).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že aj v prípade opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľky o aplikácii právneho predpisu, ktorý spôsobuje pravú retroaktivitu, by ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú, pretože krajský súd aplikoval platný a účinný právny predpis a neústavnosť takéhoto právneho predpisu z dôvodu tvrdených účinkov pravej retroaktivity nemožno preskúmať v konaní o individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ale len v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

K spočívaniu premlčacej lehoty

Krajský súd v napadnutom rozsudku skonštatoval, že základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej lehoty je, aby veriteľ dotknuté právo uplatnil buď na všeobecnom súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu, ktorým môže byť v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) i rozhodcovský súd.

Krajský súd bol v zásade toho názoru, že premlčacia doba neplynie od uplatnenia nároku aj na takom orgáne, akým je rozhodcovský súd, avšak v konkrétnej prerokúvanej veci bola exekúcia vedená na okresnom súde pod sp. zn. 23 Er 603/2012 zastavená z dôvodu, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatným zmluvným dojednaním, a preto sa na ňu prihliada tak, ako keby nebola v zmluve uvedená. Preto ak sťažovateľka uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby sťažovateľka mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto sťažovateľka musí niesť následky jej plynutia.

Odlišná situácia nastáva podľa ústavného súdu v prípade, ak rozhodcovský rozsudok bol zrušený podľa § 43 ods. 1 v konaní podľa zákona o rozhodcovskom konaní, keď podľa § 19 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní podanie žaloby na rozhodcovský súd alebo prijatie žaloby druhým účastníkom rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nebol ešte ustanovený, má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Preto v zmysle citovaného podanie žaloby na rozhodcovskom súde má rovnaký účinok, ako keby bola žaloba podaná na príslušný všeobecný súd bez ohľadu na platnosť alebo neplatnosť rozhodcovskej doložky, ktorá sa stáva predmetom posúdenia či už rozhodcovského súdu, alebo všeobecného súdu. Pokiaľ účastník

rozhodcovského konania využije možnosť preskúmania rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom podaním žaloby, toto konanie v zásade môže skončiť buď zamietnutím jeho žaloby, alebo zrušením rozhodcovského rozsudku. Ak je rozhodcovský rozsudok zrušený z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy podľa § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, po zrušení rozhodcovského rozsudku pokračuje všeobecný súd v konaní o pôvodne podanej žalobe na rozhodcovskom súde. Ide teda o jednotné konanie začaté podaním žaloby na rozhodcovskom súde, ktoré bude ukončené až rozhodnutím všeobecného súdu v súdnej veci. Uvedené vylučuje plynutie premlčacej lehoty počas vedeného rozhodcovského konania a následného vedenia občianskeho súdneho konania. Od podania žaloby na rozhodcovskom súde začne premlčacia doba spočívať a spočíva do právoplatného skončenia veci na všeobecnom súde. Preto právo veriteľa v prípade, ak rozhodcovská doložka bola vyhlásená za neprijateľnú podmienku, a preto je neplatným zmluvným dojednaním podať žalobu na príslušnom súde, bude premlčané, lebo neexistuje mechanizmus (procesný postup) pre ďalší postup vo veci, a to už formou postúpenia veci inému príslušnému orgánu na ďalšie konanie, alebo formou klauzuly obdobnej § 19 zákona o rozhodcovskom konaní; zachovanie účinkov podanej žaloby a spočívania plynutia premlčacej doby tak nie je pre tento prípad nikde zakotvený, preto neostáva ústavnému súdu nič iné len konštatovať, že účinky spočívania nenastávajú.

Ústavný súd teda konštatoval, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je dostatočne odôvodnené, nevykazuje znaky arbitrárnosti a je ústavne akceptovateľné. Nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bolo možné považovať za popierajúci zmysel práva na súdnu ochranu, pretože krajský súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:

Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Odlíšné stanovisko sudcu Rudolfa Tkáčika

Nesúhlasím s väčšinovým rozhodnutím senátu ústavného súdu, ktorým bola sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 538/2015 zo 4. mája 2016 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Kardinálnou otázkou v tejto veci je miera ochrany spotrebiteľa v neustále sa sprisňujúcej právnej úprave ochrany spotrebiteľov v ich prospech (a v neprospech veriteľov), ale v tomto prípade aj nadmiera reštriktívneho uplatňovania tejto právnej úpravy súdmi. Konkrétne ide o ústavne problematické ustanovenie [§ 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“)] a posúdenie otázky premlčania práva veriteľa po predchádzajúcom jeho uplatnení na rozhodcovskom súde.

V danej veci bolo v značnej miere rozhodujúce, či má/môže súd uplatniť námietku premlčania, ak bolo zrejme, že sťažovateľka si svoj nárok na splatenie úveru uplatnila v rozhodcovskom konaní a riadne v tomto konaní pokračovala až do právoplatného rozsudku rozhodcovského súdu. V právnom štáte má táto skutočnosť vždy za následok prerušenie či spočívanie premlčacej doby. Túto otázku vyriešili konajúce súdy tak, že podľa ich názoru v dôsledku existencie neprijateľnej zmluvnej podmienky (rozhodcovskej doložky) rozhodcovské konanie prebiehalo pred nepríslušným orgánom, a teda nemožno naň prihliadať. Konajúce súdy opomenuli, že tieto skutočnosti vyšli najavo až v rozhodnutí exekučného súdu a sťažovateľka sa do tohto momentu oprávnenie spoliehala na legitímnosť svojho postupu. Argumentáciu prvostupňového súdu, že „veriteľ (sťažovateľka; pozn.) mal predpokladať že rozhodcovská doložka bude raz vyhlásená za neplatnú, mal predpokladať, že takéto konanie prebehne nezákonne, a keďže sa v takomto nezákonnom konaní nemalo ani pokračovať, nemohla ani premlčacia doba spočívať“, treba považovať za absolútne

	<p>neprijateľnú a nehodnú súdneho rozhodnutia.</p> <p>Podľa môjho názoru jediný ústavne komformný spôsob, ako túto otázku posúdiť, celkom jednoznačne vyplýva z rozsudku Najvyššieho soudu České republiky sp. zn. 29 ICdo 41/2014, na ktorý poukázala aj sťažovateľka a podľa ktorého aj rozhodcovské konanie vedené na základe neplatnej rozhodcovskej doložky má za následok spočívajúce premlčacej doby.</p> <p>Na základe všetkých uvedených dôvodov mal senát ústavného súdu podľa môjho názoru sťažnosť prijať na ďalšie konanie a pri jej meritóme posudzovaní prihliadnúť na (stručne) uvedené skutočnosti.</p> <p>Nad rámec tohto stanoviska chcem uviesť všeobecnejšiu poznámku, že tento spôsob a miera ochrany spotrebiteľov, či už v právnej úprave alebo pri rozhodovaní súdov (ochrana tzv. „až za hrob“), ako sme v súčasnosti svedkami, môže (aj pri rešpektovaní potrebnosti plnenia si úloh štátu v tomto smere) v dlhodobejšom časovom horizonte priniesť až zhubné následky pre zdravý vývoj spoločnosti. Súčasný model (okrem rizika porušovania ústavy a ústavných princípov) totiž v praxi často vedie k tomu, že občania (spotrebiteľia) nebudú povinní ani zviazaní splácať svoje peňažné dlhy vrátane istiny, ku ktorým sa dobrovoľne zviazali, čo (na základe uplatnenia štátnej moci) v konečnom dôsledku zbavuje paušálne nie zanedbateľný počet ľudí zodpovednosti za svoje rozhodnutia a činy (parafráza známeho pravidla „dlhy sa nemusia platiť“).</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 547/2012, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011, III. ÚS 492/2012
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	premlčanie spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-ochrana spotrebiteľa

spisová značka	III. ÚS 587/2017
populárny názov	Náhrada platu za nevyčerpanú dovolenku starostu
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	28.09.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zákonom o platových pomeroch starostov objektívne regulované právo na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku nemá bez rozhodnutia obecného zastupiteľstva podobu právneho nároku konkrétneho dotknutého (ex)starostu. Preto sa takáto osoba ani nemôže domáhať súdnej ochrany uvedeného práva, a to bez zreteľa na to, či ide o návrh na začatie civilného súdneho konania (o zaplatenie sumy náhrady platu), alebo o návrh na súdny prieskum postupu alebo rozhodnutia obecného zastupiteľstva.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v rokoch 2013 a 2014 vykonával funkciu starostu obce, pričom za rok 2013 nevyčerpal 10,5 dňa dovolenky a za rok 2014 nevyčerpal 23 dní dovolenky. Preto v marci 2015 požiadal obec o zaplatenie náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku v sume 1 788,60 €. Obec následne postupovala podľa § 2 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o platových pomeroch starostov“), jej obecné zastupiteľstvo však neschválilo návrh uznesenia o poskytnutí náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku.</p> <p>Sťažovateľ sa následne obrátil na krajský súd žalobou podľa piatej hlavy piatej časti vtedy účinného zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (žaloba proti inému nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy), ktorou sa domáhal, aby krajský súd zakázal porušovanie jeho práva na poskytnutie náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku za kalendárne roky 2013 a 2014 a aby uložil obci povinnosť schváliť požadovanú náhradu.</p> <p>Krajský súd rozsudkom č. k. 2 S 23/2015-39 z 26. februára 2016 návrh sťažovateľa zamietol, keďže dospel k záveru, že pri rozhodovaní obecného</p>

	<p>zastupiteľstva o uplatnenom nároku sťažovateľa „nešlo o konanie obce pri výkone verejnej správy. Rozhodovanie o nároku bývalého starostu obce na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku za minulé obdobia, nepatrí do oblasti výkonu verejnej správy obcou. Ide o konanie smerujúce do vnútra štruktúry obce, voči bývalému orgánu obce, ktoré nemožno podriadiť pod výkon samosprávy, ani prenesenej štátnej správy.“. Okrem toho krajský súd sťažovateľovi vytkol, že „sa domáhal ochrany proti aktu obce, ktorý je rozhodnutím, a nezákonnosť zásahu, ktorý je rozhodnutím, súd v správnom súdnictve neskúma... súd by ani nemohol izolovane posudzovať vecnú správnosť výsledku hlasovania a dokonca vlastným rozhodnutím zabezpečiť opačný navrhovateľom sledovaný výsledok, ktorý je v právomoci výlučne obecného zastupiteľstva... o zákonnosti uznesení obecného zastupiteľstva je možné konať len v konaní podľa § 250zf O. s. p.,... Predmetom skúmania takto môžu byť aj uznesenia, ktoré neboli prijaté pri výkone verejnej správy. Takýto návrh však môže podať len prokurátor.“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Zákon o platových pomeroch starostov v § 2 ods. 2 druhej vete pripúšťa možnosť nahradiť plat za nevyčerpanú dovolenku starostovi obce, ktorý si nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku, ale len za podmienky, že o tom rozhodne obecné zastupiteľstvo. Objektívne právo teda uznáva právo starostu obce na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku, jeho nárokovateľnosť a uplatniteľnosť však podmieňuje rozhodnutím obecného zastupiteľstva. Do podoby súdne uplatniteľného nároku sa tak právo na náhradu platu starostu obce dostáva až po zodpovedajúcom rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Ak uznesenie podľa § 2 ods. 2 druhej vety zákona o platových pomeroch starostov obecné zastupiteľstvo neschváli, nie je právo na náhradu platu dotknutým subjektom súdne uplatniteľné. Akceptácia formulovaného záveru podľa názoru ústavného súdu vyplýva zo špecifického postavenia starostu obce, ktorý síce nie je zamestnancom obce (§ 2 ods. 1 zákona o platových pomeroch starostov), no dovolenka mu patrí v rozsahu stanovenom pracovno-právnymi predpismi (§ 2 ods. 2 prvá veta zákona o platových pomeroch starostov). Súčasne je starosta obce štatutárnym orgánom obce (§ 13 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov), a preto dôvodová správa k § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch starostov výstižne objasňuje, že „vzhľadom na to, že funkcia starostu sa nevykonáva v pracovnom pomere a starostovi v zmysle Zákonníka práce nemá kto určiť dobu čerpania dovolenky, ustanovuje sa, že o preplatení nevyčerpanej dovolenky rozhodne zastupiteľstvo obce“. Starosta obce ako štatutárny orgán obce nie je v postavení „štandardného“ zamestnanca, ktorému je zamestnávateľ povinný určiť čerpanie dovolenky s tým, že v prípade nesplnenia tejto povinnosti patrí zamestnancovi nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku. Preto, ak starosta obce nevyčerpá dovolenku ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, vystavuje sa riziku, že mu za nevyčerpanú dovolenku nebude poskytnutá náhrada platu. Popísané riziko sa v právnej rovine prejavuje práve absenciou nárokovateľnosti práva regulovaného § 2 ods. 2 druhou vetou zákona o platových pomeroch starostov, ktorá je spätá so širokou diskrepciou obecného zastupiteľstva pri posudzovaní žiadosti o poskytnutie náhrady platu.</p> <p>Zákonom o platových pomeroch starostov objektívne regulované právo na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku nemá bez rozhodnutia obecného zastupiteľstva podobu právneho nároku konkrétneho dotknutého (ex)starostu. Preto sa takáto osoba ani nemôže domáhať súdnej ochrany uvedeného práva, a to bez zreteľa na to, či ide o návrh na začatie civilného súdneho konania (o zaplatenie sumy náhrady platu), alebo o návrh na súdny prieskum postupu alebo rozhodnutia obecného zastupiteľstva založený na argumentácii o povinnosti rozhodnúť v prospech žiadateľa (tak postupoval aj sťažovateľ, ktorým žalobou adresovanou krajskému súdu explicitne navrhol uloženie povinnosti obci „schváliť nárok žalobcu na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku...“). Sťažovateľ teda správne vo svojej žalobe vyhodnotil, že obecné zastupiteľstvo „mu odoprelo právo na náhradu platu za nevyčerpanú dovolenku“, pomýlil sa však, ak vychádzal z nárokovateľnosti tohto práva, teda z predpokladu, podľa ktorého je obecné zastupiteľstvo (za splnenia ostatných zákonných podmienok) povinné rozhodnúť o poskytnutí požadovanej náhrady platu.</p>

	<p>Zrejme uvedomujúc si nenárokovateľnosť práva na náhradu platu prostredníctvom civilnej žaloby sa sťažovateľ pokúsil zvrátiť výsledok rozhodovania obecného zastupiteľstva návrhom podľa piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. No aj správne súdnictvo je z hľadiska svojho účelu primárne prostriedkom ochrany nárokovateľných subjektívnych práv fyzických osôb a právnických osôb.</p> <p>Z uvedených dôvodov poskytnutie sťažovateľom iniciovanej súdnej ochrany zo strany krajského súdu nebolo spôsobilé zasiahnuť do jeho základného práva na súdnu ochranu. V posudzovaných okolnostiach prípadu totiž niet nárokovateľného subjektívneho hmotného práva sťažovateľa, ktorému by čl. 46 ods. 1 ústavy súdnu ochranu garantoval.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>ÚS SR: III. ÚS 502/2015 ESEP: Masson a van Zon v. Holandsko, sťažnosti č. 15346/89 a č. 15379/89, § 51, Mendel v. Švédsko, sťažnosť č. 28426/06, § 44</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>obec-starosta práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces správne súdnictvo-konanie o ochrane pred nezákonným zásahom právo-subjektívne mzda, plat-náhrada práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu obec-obecné zastupiteľstvo</p>

spisová značka	III. ÚS 632/2017
populárny názov	Dôkazné bremeno v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	10.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	
analytická právna veta	<p>V konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý k tomu, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, teda, že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod na to, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len "Výbor") napadnutým rozhodnutím uložil navrhovateľovi pokutu vo výške 2 649 € z dôvodu, že navrhovateľ porušil čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu tým, že v oznámení funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za rok 2015 podanom do 30 dní od ujatia sa výkonu verejnej funkcie (ďalej len „oznámenie“) neuviedol existenciu pohľadávky voči tretej osobe [ktorej menovitá hodnota v súlade s čl. 7 ods. 4 písm. c) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu presahuje 35-násobok minimálnej mzdy]. Pohľadávkou sa v prejednávanej veci rozumie pôžička poskytnutá politickej strane vo výške 17 000 € (ďalej aj „pôžička“).</p>
z odôvodnenia	<p>Výbor inicioval konanie vo veci na základe informácie zverejnenej v médiách. Uvádza, že 31. januára 2017 boli v médiách zverejnené informácie odôvodňujúce začatie konania, konkrétne neuvedenie pôžičky v oznámení.</p>

	<p>V konaní nebola spornou skutočnosť, či navrhovateľ požičal dlžníkovi pôžičku. Sporným momentom konania nie je ani to, či navrhovateľ bol výborom vyzvaný k veci sa vyjadriť (čl. 9 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu). Navrhovateľ sa na výzvu výboru k veci vyjadril listom zo 4. apríla 2017 a listom odoslaným výboru 23. marca 2017. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že obe podania obmedzil na popretie uvedenia nepravdivých údajov v oznámení. Z uvedeného vyplýva, že výbor nemal explicitne procesne stanovenú povinnosť pozývať navrhovateľa na schôdzu výboru pre účely podania osobného vysvetlenia. Pisomné vedenie konania v posudzovanom prípade nepredstavovalo pre navrhovateľa ujmu, keďže navrhovateľ dostal priestor k veci sa riadne vyjadriť a vo veci bolo meritórne hodnotené aj jeho nevyžiadané podanie (list odoslaný výboru 23. marca 2017).</p> <p>Nemožno prehliadať skutočnosť, že navrhovateľ sa v konaní bráni preukázaním sledu právnych úkonov, ktorými mal dospieť k oslobodeniu sa od vlastníctva pohľadávky. Ústavnému súdu predkladá tvrdenie o vzdaní sa majetkového práva. Z predložených príloh je na prvý pohľad možné si všimnúť, že dohoda o odpustení dlhu z 21. novembra 2015 je uzavretá medzi navrhovateľom ako veriteľom na jednej strane a dlžníkom, ktorý je pri tomto právnom úkone zastúpený navrhovateľom na strane druhej. Vyhotovenie takejto dohody so sebou nesie vysokú toleranciu právny úkon antidatovať, resp. prispôbovať rôznym okolnostiam. Odpustenie dlhu navrhovateľ podmieňuje odkladacou podmienkou. Motiváciu k tomuto kroku neuvádza, má však neodkladnú potrebu podmienené odpustenie dlh v ten istý deň postúpiť tretej osobe. V nadväznosti na odkladaciu podmienku si cení pohľadávku v pôvodnej výške 17 000 € na 1 €. Z konania navrhovateľa badať, že záujem vzdať sa majetkového práva nikdy nemal. Nasvedčuje tomu snaha reálne oslabiť navonok tvrdenú vôľu dlh odpustiť. Tú ústavný súd vidí najprv v podmienení odpustenia dlhu (čím navrhovateľ pohľadávku znehodnocuje), následne v uvažovaní o dlhu ako o stále živej pohľadávke súcej na postúpenie, až napokon v expresnom postúpení znehodnotenej pohľadávky tretej osobe. Všimnúť si možno, že vôľa navrhovateľa konštantne smeruje iba k zníženiu hodnoty pohľadávky s výhľadom na jej postúpenie, nie k jej odpusteniu (pričom za ďalším horizontom sa skrýva spätné postúpenie pohľadávky až napokon nesplnenie odkladacej podmienky, čím sa pohľadávka vracia k pôvodnej hodnote). Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje námietku navrhovateľa, ktorou tvrdí, že pohľadávku v rozhodnom čase nevlastnil, za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Návrh navrhovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnený.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	ÚS SR: II. ÚS 125/2016
súvisiace právne predpisy	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	verejná funkcia pokuta-uloženie verejný záujem, spoločenský záujem majetok-majetkové právo

Nález - priet'ahy:

spisová značka	III. ÚS 294/2017
populárny názov	Opakované priet'ahy
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.11.2017

dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia sú žalobcami v napadnutom konaní, predmetom ktorého je určenie, že v žalobe označené nehnuteľnosti patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Žaloba bola okresnému súdu doručená 26. septembra 1997 a napadnuté konanie nebolo do podania sťažnosti ústavnému súdu skončené. V napadnutom konaní bolo ústavným súdom už dvakrát konštatované porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Prvý raz tomu tak bolo vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava I (nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 388/06 z 28. júna 2007), druhý raz vo vzťahu ku Krajskému súdu v Bratislave (nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 340/2015 zo 17. mája 2016). V oboch prípadoch bolo sťažovateľom priznané aj finančné zadosťučinenie. Podanou sťažnosťou sťažovatelia napádajú iba úsek napadnutého konania, a to vedeného pred okresným súdom a časovo ohraničeného od 8. októbra 2015 do času podania tejto sťažnosti (23. februára 2017). Napadnutý úsek konania predstavuje celkovú dĺžku približne 17 mesiacov.
z odôvodnenia	<p>Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (respektíve práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).</p> <p>1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom ide o určenie, či v žalobe označené nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva.</p> <p>2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie účastníkov tohto konania. Ústavný súd konštatuje, že nezistil závažné okolnosti na strane sťažovateľov, ktoré by relevantne prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu.</p> <p>Napadnuté konanie je pred všeobecnými súdmi vedené od roku 1998. Sťažnosťou je napadnutý len jeho úsek vedený pred okresným súdom v trvaní 17 mesiacov. Ústavný súd sa z uvedeného dôvodu zameril na posúdenie zbytočných prieťahov v sťažnosťou napadnutom úseku napadnutého konania. Okresný súd na svoju obranu poukazuje na opakovanú práceneschopnosť vo veci konajúcej sudkyne, jej účasť na medzinárodnej konferencii, žiadosť o odročenie pojednávania právny zástupcom jedného zo žalovaných (z 25. mája 2016) a personálnu poddimenzovanosť okresného súdu.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu žiadosť o odročenie pojednávania bola v napadnutom úseku napadnutého konania jediným spomalením. V ostatných prípadoch bol za bezprieťahové prejednanie veci zodpovedný okresný súd. Zákonná sudkyňa bola objektívne viacnásobne práceneschopnou a prejednanie veci nebolo zabezpečené zastupujúcim sudcom, reštančná vec tak počas 17 mesiacov prejednaná nebola.</p> <p>Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov</p>

	<p>spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejedanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 142/1998 porušené boli.</u></p> <p><u>Okresnému súdu Bratislava I prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 142/1998 konal bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľom priznal finančné zadost'učinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 23/03, I. ÚS 119/03
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>prieťahy v konaní-neeфекtívny postup</p> <p>spoluvlastníctvo-bezpodielové spoluvlastníctvo manželov</p> <p>prieťahy v konaní-extrémne</p> <p>prieťahy v konaní-opakované</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.